

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 96-1921)

Originalt emne

Boligforhold

Boligforhold/Kommunale Beboelseshuse

Boligforhold/Statsbyggelaan

Uddrag fra byrådsmødet den 8. september 1921 - side 1

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 96-1921)

Meddelelse fra Ministeriet om bevilgede Statstilskud og Statslaan til kommunale Beboelsesbygninger.

Formanden erindrede om, at Staten i sin Tid stillede 10 Mill. Kr. til Raadighed for Boligbyggeri, og Aarhus Kommune havde søgt at laane 2 Mill. Kr. heraf. Forholdet var imidlertid, at næsten hele Beløbet gik til København og Omegn, og der var nu kommen det Svar fra Ministeriet, at der kun var bevilget et Laan paa ialt 123000 Kr., som skulde sættes i 3. Prioritet efter Kredit- og Hypotekpenge. Men hvis man tog Prioriteter i Ejendommene paa den Maade, vilde Kommunen tabe mange Penge, og Budgetudvalget indstillede derfor til Byraadet at afslaa Tilbudet om Laan fra Staten. De direkte Statstilskud til de samme Ejendomme beløb sig til 260000 Kr., og det vilde man selvfølgelig tage imod. Budgetudvalget henstillede derfor at tage Sagen til Efterretning. Angaaende de 2 Ejendomme ved de Mezas Vej, som man gerne ønskede opført, saa havde dette Spørgsmaal været berørt mellem Banken og Taleren og vilde snart blive afgjort.

H. P. Christensen var mest interesseret i at faa at vide, om der kunde rejses Penge til de 2 Ejendomme ved de Mezas Vej. Nu var der jo Tale om at sætte Jordarbejder i Gang, og det kunde for saa vidt være godt nok, men Boligbyggeri maatte kaldes mere paakrævet paa

Grund af den store Boligmangel, og det gav Arbejde til langt flere Mennesker. Taleren vilde derfor henstille til Budgetudvalget at prøve paa at rejse et Laan paa 1 Mill. Kr. i Privatbanken til at bygge Huse for i indeværende Aar.

Formanden fandt Tanken meget rigtig, men saa i Øjeblikket ikke nogen Mulighed for at rejse et saadant Laan.

M. C. Falk var enig med H. P. Christensen i, at det gjaldt om at faa saa mange som muligt i Arbejde. De paataenkte Jordarbejder vilde give Arbejde til ca. 200 Mand, men der fandtes for Øjeblikket ca. 3800 Arbejdsløse i Byen, særlig af de tekniske Fag og ikke mindst af Byggfagene. Taleren vilde i den Forbindelse protestere mod en Udtalelse af Hr. Geertsen paa det offentlige Møde, at disse Mennesker burde have sparet noget sammen; for det maatte de ogsaa have gjort, ellers kunde de ikke have eksisteret, idet de fleste havde været arbejdsløse siden Oktober Maaned i Fjor.

J. Chr. Møller havde ikke nogen Fuldmagt til at tale paa Privatbankens Vegne. Forhandlingerne med Banken havde altid været præget af stor Velvilje fra Bankens Side overfor Kommunen, og den vilde sikkert strække sig saa vidt som muligt. Men det nyttede dog næppe nu at komme og forlange 2 Mill. Kr. paa en Gang. Det var slemt for de Folk, som gik arbejdsløse, men Stat og Kommune kunde ikke i Længden holde dem i Arbejde uden at blive fuldstændig ruineret.

Marius Geertsen kunde ikke tage mod nogen Reprimande af Hr. Falk for sine Udtalelser, for det var en Kendsgerning, at specielt en Mængde unge Mennesker havde tjent store Penge og øst dem ud i lange Baner til Forlystelser o. lign.

H. P. Christensen mente ikke, det kunde nytte at tale til Hr. Geertsen herom, for han havde vist den Opfattelse, at Arbejderne levede udmærket, medens alle hans Ligestillede var i Nød. Men det var vist andre Klasser end Arbejderne, der havde tjent de store Formuer og lige saa hurtigt sat den over Styr. - Privatbanken havde intet at beklage sig over; den havde altid faaet rigelige Renter af sine Penge. Der blev sagt, at Kommunen altid kunde laane Penge i Banken, naar blot de to Partier i Byraadet var enige, altsaa naar Fabrikant Møller bifaldt det. Derfor kunde man godt faa Penge til Nødhjælpsarbejder til en lavere Arbejdsløn, men gjaldt det Penge til Boligbyggeri, saa var Banken lukket for Kommunen. Hvis ikke Budgetudvalget gjorde noget her, vilde Taleren henstille at nedsætte et andet Udvalg til at undersøge, om der kunde skaffes Penge andre Steder end i Privatbanken; for man skulde

nødig have Fabrikant Møller til at bestemme, hvornaar Privatbanken skulde være lukket for Kommunen.

M. C. Falk indrømmede, at unge Mennesker ikke altid var saa forudseende, som de burde være, og de maatte ogsaa have Lov til at se lidt lysere paa Tilværelsen. Men da Hr. Geertsen fremsatte sin Udtalelse, var der absolut ikke Tale om unge Mennesker, men om Familieforsørgere og Enker, og overfor disse burde man ikke fremkomme med saadanne Udtalelser.

J. Chr. Møller vilde bede H. P. Christensen holde sig til Sandheden ved sin Imødegaaelse; for Taleren havde netop sagt, at han ikke kunde tale paa Bankens Vegne, og havde ikke nævnet et Ord om, at Banken var lukket for Kommunen. Men at det i det hele taget var vanskeligt at skaffe Penge, tvivlede vist ingen om, og Taleren havde intet imod, at et andet Udvalg forsøgte derpaa.

Kjeld Sørensen syntes, at H. P. Christensen var lidt for slem ved Budgetudvalget. Der var jo 5 Medlemmer i dette Udvalg, saa de 2 af disse kunde ikke afgøre det hele, og man burde vel først lade Budgetudvalget forsøge at skaffe Midler, før man gik til at vælge et nyt Udvalg. Men iøvrigt havde Taleren den Opfattelse, at man stod sig bedst ved i en halv Snes Aar at administrere saaledes, at man ikke skulde laane Penge.

Andr. Christensen havde aldrig vidst, at han besad en saa kolossal Indflydelse, som H. P. Christensen mente. Budgetudvalget havde jo flere Gange gjort Forsøg paa at skaffe Laan, men Betingelserne havde vist sig uantagelige, ogsaa efter Byraadets Mening. Taleren havde intet imod, at Arbejdet med at skaffe Penge blev overladt til et andet Udvalg; men man maatte dog sige, at Aarhus Privatbank havde stillet sig overordentlig kulant overfor Kommunen, og der var næppe mange Banker, som vilde gaa til at binde en saa stor Sum paa et enkelt Sted. Budgetudvalget vilde vist gøre hvad det kunde, for at skaffe Penge til Arbejder; men personlig saa Taleren helst, at Pengene blev brugt som Støtte til private, for saa kom der vist mere Arbejde ud deraf.

H. P. Christensen vidste nok, at der var 5 Medlemmer i Budgetudvalget; men 2 af disse havde deres daglige Gang i Privatbanken, og de havde Hovedindflydelsen paa Bankens Stilling overfor Kommunen. Men hele Kommunens Velfærd skulde nødig lægges i et Par enkelte Mænds Hænder. At støtte det private Byggeri var kun en Talemaade, for der var ingen private, der vilde bygge. Taleren ønskede Klarhed over, om Budgetudvalget vilde gøre sit yderste for at skaffe Midler frem ogsaa til andet Arbejde end Jordarbejde.

Formanden indsaa ikke, hvordan Kommunen skulde skaffe flere Penge. Kommunen havde omsat 30 Mill. Kr. siden Krigen, og man havde 9000 Udpantninger for Skat. Men Taleren vilde henstille paa Grund af de stærke Anklager fra den socialdemokratiske Gruppes Formand, at man valgte en anden Mand i Talerens Sted til at skaffe Penge.

J. Chr. Møller havde altid i Byraadet efter bedste Evne søgt at handle rigtigt og forsvarligt og vilde vedblive dermed uden at lade sig paavirke af Hr. Christensens Mening.

H. P. Christensen syntes ikke, Borgmesteren behøvede at komme med Trusler angaaende Nedsættelse af et andet Udvalg. Forøvrigt var Udvalget vel ikke aldeles hjælpeløst, selv om Borgmesteren ikke ønskede at fortsætte.

Formanden fandt, at H. P. Christensen havde optraadt saaledes, at det var berettiget, naar Taleren ønskede at faa en anden Mand ind i Udvalget i sit Sted. Der var nu sagt en hel Del, men ikke om det foreliggende Emne, og Taleren antog derfor, at Byraadet sluttede sig til Udvalgets Standpunkt.

Budgetudvalgets Forslag vedtoges.

